

TÁRSADALOMTUDOMÁNY VS. NAGYVILÁG
BETEKINTÉS AZ ELTE SZOCIOLÓGIA DOKTORI ISKOLA
HALLGATÓINAK KUTATÁSAIBA

ONLINE KONFERENCIA—Kutatók Éjszakája

2020. 11. 27.

Panelek és előadók

Képernyő előtt (Social media és sajtó)

1. Sándor Alexandra Valéria: Közösségimédia-használat a Covid-19 világjárvány ideje alatt
2. Simon Sára: A ritka betegségben érintettek online kommunikációja
3. Szabolcsi Zsolt: A villámhírek perifériás hatása
4. Katona Eszter: A korrupció reprezentációja az online médiában – A dinamikus topikmodell alkalmazása
5. Gyurina Eszter: Esküvői fotók – Valóság és idealizáció

Karúszó vagy mentőöv? (Szociális segítségnyújtás)

6. Modla Zsuzsanna: Jótékony paternalizmus – Paternalista jótékonyosság...
7. Tanító Zsófia: Segít7ek? – Iskolai szociális munka egy befogadó középiskolában
8. Kosztka Júlia: Vadonterápia és outdoor módszerek a szociális munkában
9. Sági Judit: A közterületen élő szenvedélybetegek és segítők egy dunántúli kisvárosban

International Perspective (Around the World)

10. Joseph Aigbolosimon Famózus: Homelessness—A Sociological Perspective on the Pathways. . .
11. Esra Aytar: The Typologies of Hijab Practice Among Muslim Women in Hungary
12. Mohammad Ashraful Alam: State of Fear of Violent Crime in Urban Areas of Bangladesh
13. Yunus Anil Yilmaz: Freud and Claus: Biological Roots of Psychoanalysis

Az útvesztő térképe (Kisebbségi tapasztalatok)

14. Bódi Barbara: „HHH” – Halmazott Hátrányok Hálójában...
15. Sipos Alexandra: Olaszország és az azonos nemű párok elismerésének különös esete
16. Decmann Bertalan: Menekültek, bevándorlók befogadásával kapcsolatos fogalmak tisztázása

Mikroszkóp alatt a kutatás (Módszertan, tudománytörténet)

17. Tátrai Annamária: Unit nonresponse előrejelzése
18. Stefkovics Ádám: Kísérletezz a kérdőíveiddel!
19. Barna Orsolya: Az isztambuli kutya mint antropológus

Absztraktok

Sándor Alexandra Valéria: Közösségimédia-használat a Covid-19 világjárvány ideje alatt

A közösségi média mindennapi életünk részévé vált az elmúlt másfél évtizedben, ami egyaránt kihat az informális interakciókra, azok struktúrájára, illetve a szakmai diskurzusokra is – így ennek megfelelően megállapíthatjuk, hogy a közösségi médiának saját logikája van, ami speciális normákat, stratégiákat és mechanizmusokat foglal magában (van Dijck és Poell, 2013).

Nem meglepő tehát, hogy a társadalmat érintő változások manapság gyakran már a közösségi média használatával is kölcsönhatásban állnak. Mivel ez az online tér azonnali reakciót tesz lehetővé, Kínában például 10-14 nappal hamarabb tetőzött az új típusú koronavírus-járványra vonatkozó internetes keresések és közösségimédia-bejegyzések száma, mint az új megbetegedések számát tekintve maga a járvány (Li és mtsai., 2020). A közösségi média két alapvető sajátossága, hogy átível a földrajzi és a kulturális határokon, illetve a hagyományos tömegkommunikációs modellel szemben az üzenet fogadói is feladó szerepet töltenek be, amennyiben megosztják a bejegyzéseket.

Ennek révén „infodémiáról” is beszélhetünk, hiszen a közösségimédia-platformokon számszerűen kimutatható a világjárvánnyal kapcsolatos információk terjedésének dinamikája (Cinelli és mtsai., 2020).

Jelen előadás célja, hogy rövid áttekintést nyújtson a Covid19-világjárvány és a közösségimédia-használat összefüggéseiről, a szakirodalmi hivatkozásokon túl kitérve egy saját kérdőíves kutatás eredményeire is, amely az önreprezentáció változását és annak mentálhigiénés vonatkozásait mérte a közösségimédia-platformokon az első hullám korlátozó intézkedései alatt.

Simon Sára: A ritka betegségben érintettek online kommunikációja

Az előadás célja, hogy bemutassa a ritka betegségben érintettek online kommunikációját, hogy miért nevezhetjük őket e-páciensnek a digitális egészségügy világában, valamint ismertesse azokat a kutatási lehetőségeket, benne a Big Data módszertant is, amelyek lehetővé teszik, hogy megismerjük a közösségi médiában zajló információszerzést meglévő kutatási eredmények segítségével. A ritka betegségek nemcsak az orvostudomány számára jelentenek érdekes területet, hanem a társadalomtudomány számára is vizsgálhatóak, tekintve a betegségek és az érintettek nagy számát, az előadás erről és a diagnózishoz vezető információs útról is említést kíván tenni.

Szabolcsi Zsolt: A villámhírek perifériás hatása

A hírek menedzselése, politikai szempontból a 2010-es évek egyik legjelentősebb tényezőjévé nőtte ki magát. A média intézményi átalakulása hatással volt a tömegmédiára, az írott és az online sajtóra. A kialakuló, új struktúra miatt az agenda kijelölés képessége, a médiában megjelenő erőviszonyok miatt megváltozott. Ennek következtében, a valóság keretezése a hírek menedzselése által válik politikai eszközzé. Ennek a komplex és összehangolt folyamatnak az egyik elemét vizsgálja a jelenlegi kutatás. A villámhírek egy olyan eleme a valóság keretezésében meglévő hírtermékek listájának, ami tulajdonképpen inkább egy reklámblokkra hasonlít. A villámhírek, mint ahogy a reklámblokkok is, a nem politikai tartalmú, de nagy nézettségű médiatermékeket megszakítva jelennek meg. Ezek a hírek legtöbbször az első elemei a reklámblokknak és rövid, gyors megjelenései miatt perifériás tartalomként is kommunikálnak olyan híreket, amik a politikai narratívákkal azonos valóságkeretezést mutatnak. A befogadó érzelmi állapota, a hatás tekintetében jelentős a villámhírek perifériás figyelmet használó kommunikációjában.

A jelenlegi pilot kutatás célja, hogy mérje az érzelmek hatását a perifériás tartalmak befogadása során. A villámhírek befogadása alatt mérhető aggodás hatása kísérleti keretek között kerül mérésre. Ebben a folyamatban az aggodás mértéke kérdőíves módszerrel került mérésre és az eredmények alapján alacsony, közepes és magas csoportokba lett osztva. Ezt követően a kezelt csoport, a kapott stimulációt követően, kétféle módon lett elemezve. Az implicit hatás a belsőcsoport szimpátia és külsőcsoport lenézését mérő implicit asszociációs teszttel, míg az explicit hatás egy 12 kérdésből álló kérdéssorral lett lemérve. A kezelt és a kontrolles csoport összehasonlítása alapján, az eredmények azt mutatják, hogy az aggodás mértéke hatással van a hírek által stimulált attitűdökre.

Katona Eszter: A korrupció reprezentációja az online médiában – A dinamikus topikmodell alkalmazása

Társszerzők: Kmetty Zoltán, Németh Renáta

Előadásunk a hazai online média korrupcióval, szabálytalan közpénzfelhasználással kapcsolatos diskurzusának tematikus elemzését mutatja be dinamikus topikmodellezést alkalmazva.

Esettanulmányunk egyfelől exploratív jellegű: célunk a 2007-2018 közötti időszakra vonatkozóan azonosítani a cikkek főbb témáit és a tematikus változás dinamikáját: az egyes korrupciós témacsoportok előtérbe kerülését és háttérbe szorulását, illetve az egyes témák tartalmi változását. Célunk annak meghatározása, hogy hogyan kapcsolódnak egymáshoz ezek a topikok, vannak-e egymáshoz tartalmilag közelebb/távolabb levők, hogyan változik a topikok tartalma, és egymáshoz való viszonya, milyen változások figyelhetők meg az egyes topikokon belül. Vizsgáljuk a topikok megjelenését a kormánypárti és ellenzéki sajtóban. A kutatásunk magyarázó jellegét annak vizsgálata adja, hogy van-e kapcsolat a tematika és az ellenzéki/kormánypárti pozíció között, illetve, hogy a kampányhatás érvényesül-e, azaz a kampányidőszak befolyásolja-e a korrupciós cikkek tematikáját. Annak köszönhetően, hogy az elemzett időszakban megváltozott az origo.hu hírportál tulajdonjoga, természetes kísérletként adódik a tulajdonosváltás hatásának vizsgálata a portálon megjelenő korrupciós diskurzus tematizáltságára.

A korrupciót survey kutatásokban alapvetően két irányból szokták mérni (Kostadinova – Kmetty 2018). Az egyik mérési irány a tapasztalati korrupcióra koncentrálna. Ebben az esetben válaszolónak saját tapasztalatai alapján kell beszámolni a korrupció elterjedtségéről. A kérdések kényessége miatt (illetve akár büntetőjogi következményektől való félelem miatt) magas látenciát lehet várni egy ilyen kérdés esetén. A másik megközelítés a korrupció percepcióját vizsgálja, annak elterjedtségével, időbeli változásával. A perceptuális korrupcióval kapcsolatos vélemények általában a politikai preferenciák mentén válnak el egymástól, a válasz nagyok sok szubjektív elemet tartalmaz. A nem kutatási célból született szövegek (mint online cikkek, fórum-, vagy social media bejegyzések) gyűjteményének elemzése egy más típusú megközelítést tesz lehetővé: árnyalt képet lehet arról kapni, hogy a korrupcióval kapcsolatos diskurzus milyen dimenziók mentén alakul, milyen ügyekről beszélnek az emberek.

Elemzésünkben az utóbbi években elterjedt természetes nyelvfeldolgozás (Natural Language Processing, NLP) eszközt használtuk. Szövegtörzsünket a K-Monitor cikkgyűjteménye adta, ami olyan nyilvánosan elérhető gyűjtemény, ami korrupciógyanús, valamint közpénz-felhasználással kapcsolatos ügyeket feldolgozó hazai online sajtóbeli cikkeket tartalmaz.

Elemzésünkben arra kerestük a választ, hogy az egyes topikok hogyan azonosíthatók tartalmilag. Az elemzés alapján az igazságszolgáltatás, a kormányzati és nem kormányzati szervek kapcsolata, a közbeszerzések, a nemzetközi ügyek, a pártok és politikusok, a vállalatok, vállalkozások és az önkormányzati szintű ügyek kerülnek elő a hazai sajtóban a korrupció kapcsán. A kapott hét topik tartalmilag jól elkülöníthető, könnyen interpretálható. Külső információkkal (mint a 2010-es kormányváltás, Simicska Lajos 2015-ös háttérbe szorulása) érvényességük jól alátámasztható.

Bár a kormányzathoz való viszony csupán a 2013 utáni időszakra volt értelmezhető, azt láthattuk, hogy a kampányidőszak hatása a legritkább esetben, a kormánypárti, illetve ellenzéki besorolás azonban a legtöbb esetben szignifikáns. A kormánypárti médiában a pártokhoz/politikusokhoz köthető ügyek aránya, valamint az igazságszolgáltatás aránya szignifikánsan magasabb, a másik öt topik viszont az ellenzéki médiában kap jelentősebb szerepet. Vizsgáltuk, hogy milyen változások

figyelhetők meg, ha egy lap ellenzéki pozícióból kormánypárti pozícióba kerül. A tulajdonosváltás után az Origo szinte egyértelműen leképezi a kormánypárti média narratíváját, a váltás hatása azonnal érzékelhető. Összességében az alkalmazott módszer jól használhatónak bizonyult szöveges adatbázisok tematikus struktúrájának automatizált azonosítására, amit előrevetíti azt, hogy potenciálisan más szociológiai területeken is jól alkalmazható lehet.

Gyurina Eszter: Esküvői fotók – Valóság és idealizáció

Az emberek szeretnek magukról ideális képeket készíttetni, így azon fontos rituális eseményről is, amit esküvőnek nevezünk. Ugyanakkor a képek nem mindig a valóságot tükrözik. Miért fontos a valóság szebbé torzítása az emberek számára? – Az ideális esküvői fotók nem mindig a valóságot tükrözik.

A mai modern világban mindennapossá vált a fotók készítése, nézegetése, feltöltése az Internetre. A fotókészítés elérhető közelségbe került a hétköznapi ember számára is. Ma már mindenről készítünk fotókat, felbecsülhetetlen mértékű a digitális fotómennyiség a világon. Van a fotózásnak egy szakága az esküvői fotózás. Az esküvő ténye, mint családi, párkapcsolati, közösségi esemény örömmel tölti el a rokonság, barátok, munkatársak és a kívül állók szívét is, amint meg tudják, újabb pár készül a nagy eseményre. Az előadás során különböző típusú fotókon keresztül láthatjuk, hogy az esküvői fotózáshoz kapcsolódó kreativitás tárháza kiapadhatatlan és gondolkozhatunk el közösen, hogy miért fontos a párok számára ilyen emlékeket állítani eme fontos eseményről.

Modla Zsuzsanna: Jótékony paternalizmus – Paternalista jótékonyosság

Az előadás az adományszervezés folyamatában a segítséget nyújtó non-profit szervezetek gyakorlatában, kommunikációjában megjelenő paternalizmus természetrajzába kíván betekintést nyújtani. Ha a hatékony segélyezés és ilyen formán az azt támogató adományszervezés is a kiszámíthatóságra, a tervezhetőségre, az állandóságra törekszik, mely elköteleződés nélkül nehezen elképzelhető, ehhez a lojalitáshoz, kitartáshoz pedig a szervezet hatékonyságába és transzparenciájába vetett bizalom mellett az általa felkarolt ügy(ek) ismerete elengedhetetlen – azaz a donorok edukálása és érzékenyítése esszenciális - mi az oka annak, hogy bizonyos segélyező NGO-k mégis jellemzően paternalista célokra és paternalista módokon kérnek támogatást? Vajon létezhet-e paternalista attitűd nélküli filantrópia, ha a részvét szerepe domináns?

Tanító Zsófia: Segít7ek? – Iskolai szociális munka egy befogadó középiskolában

Amikor egy új diák szüleivel, adott esetben gyámjával, nevelőjével, vagy éppen egyedül életében először belépett a kispesti Tanext befogadó középiskolába, furcsa jelenetekkel találkozhatott. Sok diák kint ücsörgött az aulában vagy a kertben, zenét hallgatott, beszélgetett, vitatkozott vagy pingpongozott. A jövevénynek olyan érzése lehetett, mintha nem egy iskolába lépett volna be, hanem valamilyen meghatározhatatlan cél mentén működő közösségi térbe, melyet mintha kissé eluralt volna a káosz. Nem tudhatta, hogy az elmúlt tizenegy évben sem volt ez másképp. És azt sem tudhatta – de az őt kísérő felnőtt valószínűleg titkon remélte –, hogy sok diák viszont a tanteremben ül. Az is rejtve maradt számára, hogy az iskolában kilenc éven keresztül működött egy Segít7ek nevű támogató szolgálat, aminek elévülhetetlen érdemei voltak abban, hogy a diákok egy része éppen nem egy matematika, magyar, vagy szakmai órán van. Az előadás során körbejárom (dokumentumelemzésre, az érintettekkel készült félig strukturált interjúkra, fókuszcsoporthoz interjúkra, valamint a résztvevő, vagy inkább már „részt-adó” megfigyelés módszerére támaszkodva), hogy vajon ehhez az első látásra kaotikusnak tűnő hangulathoz mi köze lehetett egy iskolai szociális munkát végző csapatnak. Kísérletet teszek arra, hogy a csoport módszertani keretrendszere, alapelvei mögött felmutassam, hogy mitől és miért lehet értelme egy ilyesfajta „káosznak” egy olyan meghatározott célok mentén működő térben, mint egy oktatási intézmény, és azt is megpróbálom bebizonyítani, hogy a Segít7ek csapat tagjai egy, az eddig ismert magyarországi iskolai szociális munka-modelleket magában hordozó, de mégis minőségileg új modellt hoztak létre működésük során.

Kosztka Júlia: Vadonterápia és outdoor módszerek a szociális munkában

Kutatásom során a vadonterápia és egyéb outdoor módszerek szociális munka elméletében és gyakorlatában való megjelenését vizsgáltam magyarországi fókusszal.

A releváns szakirodalom áttekintése mellett szakértői interjúkat készítettem praktizáló szociális munkás szakemberekkel: az outdoor módszerek, a természeti környezet és a szociális munka kapcsolatáról, ezzel kapcsolatos tapasztalataikról és véleményükről kérdezem őket. Interjúalanyaimat kiválasztásánál hangsúlyos volt, hogy a szociális munka minél több területére betekintést nyerjek.

Kutatásom eredményei alapján elmondható, hogy szociális munka alkalmazott módszereinek készlete szerteágazó, ezek kiválasztásánál az ügyfélcsoport sajátosságai és igényei mellett az adott intézménynél dolgozó kollégák személyes érdeklődése és „hozott eszköztára”, valamint a finanszírozási lehetőségek egyaránt fontos tényezők. Vizsgálatom fókuszában a tapasztalati tanulás alapú módszerek: élménypedagógia, outdoor tréning, vadon- és kalandterápiás eszközök álltak. Ezek közül leginkább az (indoor) élménypedagógia jelenik meg a hazai szociális munkások alkalmazott módszerei között. A szabadter, a természeti környezet szakmai munkába való bevonása leginkább rekreációs és szabadidős programok terén jelenik meg, és függ az adott intézmény sajátosságaitól és az érintett szakember(ek) természethez való személyes viszonyától is. Az új módszerek megismerése és alkalmazása iránt nagyfokú nyitottság tapasztalható a szakemberek részéről, ahogyan a fenntarthatóság és környezetvédelem szakmai munkába való bevonása iránt is. Ez jelenleg leginkább szelektív hulladékgyűjtés és a tudatos műanyaghasználat terén valósul meg a munkahelyeken.

Kulcsszavak: szociális munka módszertana, tapasztalati tanulás alapú outdoor módszerek, élménypedagógia, vadon- és kalandterápia, fenntarthatóság, ember-termesztet kapcsolatrendszer

Sági Judit: A közterületen élő szenvedélybetegek és segítők egy dunántúli kisvárosban

Kutatásomban Várpalota közterületen élő szenvedélybeteginek életviszonyait vizsgálom. A kutatás a belső kapcsolati hálózatuk, informális segítőkkel, formális segítőkkel, helyi önkormányzattal, rendőrséggel, családsegítő szolgálattal, közigazgatási hivatalokkal, munkaügyi központtal, pártfogó felügyelővel, egészségügyi szolgáltatásokkal való kapcsolatukra terjed ki, beleértve az önkormányzati napirendeket, határozatokat, rendőrségi intézkedéseket is.

Az életútinterjúkon keresztül kitér a prevenció kérdésére, lehetőségeire, továbbá keresi a választ arra a kérdésre, hogy a segítő kapcsolatok minősége miként befolyásolhatta (volna) ezt.

A kutatás célja rámutatni a segítőkkel való kapcsolat minőségének jelentőségére, a kapcsolatokat befolyásoló attitűdök gátló, vagy előre vivő szerepére, a kapcsolatok milyensége mögött rejlő okokra, továbbá az informális segítők szerepére sorsuk alakulásában.

A kutatás fő kérdései:

- A hivatásos segítőkkel való kapcsolatok minőségének befolyása életük alakulására
- Belső kapcsolati háló, egymás közti segítségnyújtás hatásai
- A város hozzáállása, attitűdjei
- A formális és informális kapcsolatok egymásra hatása
- A segítők nehézségei, szakmai dilemmái
- A csoportból kifele mutató kapcsolatok jelentősége

Módszerek:

Kvalitatív módszerek: Életút interjúk, narratív pszichológiai elemzés, félig strukturált, fókuszcsoporthoz interjúk.

Eddigi eredmények:

- A csoporton belüli segítségnyújtás, az informális segítőkkel való kapcsolat akadályozza a negatív élethelyzetből való kilépést, benne tart a szerepben.
- A formális segítők kiégése, a nem megfelelő kommunikáció és emberi méltóságot eltipró bánásmód miatt kialakult kölcsönösen rossz viszony akadályozza a hajléktalanságból való kilépést, a szenvedélybetegség kezelésének elindítását.
- Az önkormányzat és a hatóságok büntető eljárásai, vagy a jószándékúak túlzott paternalizmusa szintén negatívan befolyásolják életesélyeiket.
- A prevenciók lehetőségeit a kapcsolatok minősége nagymértékben befolyásolja.

Jelentősége:

A kutatás a közterületen élő szenvedélybetegekkel végzett szociális munka számára szolgáltathat fontos eredményeket.

Joseph Aigbolosimon Famózus: Homelessness—A Sociological Perspective on the Pathways. . .

Being a general phenomenon, this research understudies the global conceptualisation of homelessness thereafter, sociologically focusses on the pathways of Young Rough Sleepers and Street Children in Nigeria. Study aims the entry and exit route of Youth homelessness and tries to understand the socio-economic conditions of the Young Rough Sleepers and Street Children in Nigeria. Study conceptualises the phenomenon from the global and local perspective from top to bottom. However, the research's main focus dwells upon the Sociological Perspective on the Pathways of Young Rough Sleepers and Street Children in Nigeria (ages 10-25) as the main case study. It was carried out in five cities of Nigeria namely Lagos, Maiduguri, Benin, Calabar and Ilorin. The study was qualitatively conducted using both primary and secondary data collection method. Ethnographic field study was applied wherefore, Narrative interviews were acquired from clients with current and those with lived experience of youth homelessness. Relevant experts from NGOs, religious Organisations and government agencies were interviewed. Grounded theory was applied for the analysis, memos were made, themes were created for easy coding and ATLAS application was used for data recording. The probable results sociologically show the pathways into and out of youth homelessness for those young rough sleepers and street children in Nigeria as much as giving a clear reflection of their socio-economic challenges.

Esra Aytar: The Typologies of Hijab Practice Among Muslim Women in Hungary

This paper is part of a broader research on Muslim immigrant and Hungarian convert women in Hungary. The most attention-getting topic when it comes to researches about Muslim women is undeniably hijab/veil/headscarf. The researchers have addressed the modest Islamic dressing of Muslim women under the lights of many theories and from different dimensions. However, very few of them were inclusive of all types of attachment to the hijab and all categories of Muslim women in terms of their relationship with the hijab. Some of these studies included both hijabi and non-hijabi immigrant women. The typology of Muslim women regarding the practice of hijab was limited to the categorization of the ones who practice hijab and the ones who do not practice hijab. Unlike previous studies, the current research intends to provide a more inclusive and comprehensive description on account of hijab practice. To be able to provide a broader research regarding hijab practice, the current study included converts, immigrant Muslims, and second-generation Muslim women in Hungary. Additionally, the present research entails hijabi women (the ones who practice hijab), non-hijabi women (the ones who currently do not practice hijab), and part-time hijabi (the ones who partially practice hijab). The empirical data among these three main categories that are generated in relation to the practice of hijab suggest that each of these categories consists of several varieties and dimensions among them. This research is benefited from qualitative interviews and participant observation methods and the obtained data is coded and analyzed via one of the prominent CAQDAS atlasti.

Mohammad Ashraful Alam: State of Fear of Violent Crime in Urban Areas of Bangladesh

Fear of violent crime has emerged as a significant issue worldwide. In contemporary Bangladesh society, the fear of violent crime is a serious concern among the urban inhabitants due to the recent increasing trends of violent crimes. Though there was no systematic study found in Bangladesh on the issue, different national and international statistics showed that the rate of violent crime is increasing in Bangladesh with numerous dimensions and severity. Various international studies represent that fear of violent crime affects individuals in different ways in their life. The main intention of this study was to explore the factors active behind the fear and analyze the effect of fear of violent crime on individuals. To discover the fact current study applied a mixed methodological approach comprising with quantitative and qualitative methods and has utilized secondary information from recognized sources. This study found that the increasing rate of violent crime, ineffective policing, police corruption, delay justice, political favoritism, easy bail of criminals, the culture of impunity, poor neighborhood social networks and relationships, etc. were the major sources of fear of violent crime. The study also found individuals had to limit outside activities, back home before evening, restrict a visit to specific places, hamper income-generating activities, limit their freedom, restrict their travel, etc. only because of fear. Finally, the study concludes that fear of violent crime is a potential threat to the individual's daily life and their freedom.

Yunus Anil Yilmaz: Freud and Claus: Biological Roots of Psychoanalysis

Psychoanalysis, from its very beginning, heavily depended on biology, especially on evolutionary biology. Freud pointed this fact out many times as saying biology is the bedrock of psychoanalysis and he followed the Darwinian lines of thought. His interest in Darwin was evoked by his biology professor Carl Claus while he was studying medicine. His early interest dragged him to the zoological laboratory of Claus at the age of 20, and he conducted and published his first study ever in evolutionary biology. His interest never ceased and when he invented psychoanalysis, biology became one of the most important components of his theory. This study aims to explore the relationship between Claus and Freud and Claus' influence on him which can be traced in much of his concepts and theories such as instinct, his social psychology, and his cultural critique.

Bódi Barbara: „HHH” – Halmozott Hátrányok Hálójában – A roma nők hangja a képzőművészetben

A kvalitatív kutatásokra alapozott tanulmány célja, a roma nemzetiség képzőművészetében különleges és tematizált egységet képező női festők megjelenésének a feltárása. A jelenkor önreprezentációját taglalom elsősorban a roma női művészek aspektusából, a roma származás önvallomás útján való etnikai klasszifikációjából eredően és nem utolsós sorban a női identitás személyes megélésének vizuális aspektusából. A roma képzőművészeti mozgalom hagyományokon alapuló létrejöttét, majd az abból kifejlődő modern magyar-roma képzőművészet majd a hivatásos professzionális művészet fejlődési folyamatában a roma festőnők megjelenését dokumentálom személyes gondolataik és nézeteik feltárásával. A roma származású festőművésznők önreprezentációja a napjaink többségi-kisebbségi dimenziójának kontextusában, a belső és külső reflexiók ellentmondásaiban megélt érzelmeik és gondolataik vizuális kivetülését kísérlem bemutatni. A kutatás a roma képzőművészet értelmezésén túl lehetőséget kínál a többszörös kisebbségi létben élő eddig láthatatlan kortárs képzőművésznők megismerésre és alkotásaik közelebbi, árnyaltabb megértéséhez és értékeléséhez.

A roma kisebbségi létben is kisebbségben élő roma nők olyan produktív módon mutatkoztak be, amely révén önmegvalósításként kibontakozva írták be vizuális látásmódjukat a roma képzőművészet égiszébe. Mindezt rendkívül szenzitív módon, érzelmi állapotukat értékteremtő jelleggel tárták fel. A roma nők egy ismeretlen többszörös hátránnyal szegregált állapotból kiáltottak kifelé, önmagukról és helyzetükről, érzelmi állapotukról intenzív erővel vizuális jelet adó alkotásokkal. Medgyessy Gabriella és Garancsi Györgyi Színekben oldott életek című kiadványában Képzelt integráció írásában a kettős kisebbségi lét szorításáról ugyanakkor a tehetség szinte minden akadályt leküzdő kibontakozásáról ír, miszerint a tehetség minden körülmények között utat tör magának. A roma képzőművészet fejlődési folyamatábrájában megjelenő roma női alkotók elhelyezése, jellemzése és rövid bemutatása követ. A roma nők helyzete a művészetben visszavezethető a cigány közösségekben, az adott roma családokban betöltött szerepére. Művészeti kibontakozásuk lehetősége és fogadtatása a többségi és kisebbségi társadalomban elfoglalt helyükkel releváns, annak többszörösen összetett halmozottan hátrányos helyzetével kell megküzdeniük a hétköznapokban is. A többségi-kisebbségi lét útvesztőinek hálójában eddig némán alkotó művésznők hangja vajon mit mond el, milyen üzeneteik vannak jelenkorunk jóléti társadalmának?

Módszerek: A Színekben oldott életek című kötet mélyinterjúinak másodelemzése mellett napjainkban élő és alkotó roma női festőművészek felkeresése autentikus környezetükben, lehetőleg a festőműhelyként szolgáló helységükben illetve művészeti alkotótelepeken és rendezvényeken - a kutatás szempontjából releváns indirekt kérdések útján való beszélgetés motiválásával, annak rögzítése és majd elemzése követ.

Kulcsszavak: etnikai klasszifikáció, roma képzőművészet, modern magyar-roma képzőművészet, hivatásos képzőművészet, európai roma képzőművészet, egyetemes művészet, roma festőnő, roma női művészet, többszörös kisebbségi lét, halmozottan hátrányos helyzet

Sipos Alexandra: Olaszország és az azonos nemű párok elismerésének különös esete

2016-ban az olasz parlament elfogadta a Cirinnà törvényt, ami létrehozta a bejegyzett élettársi kapcsolat jogintézményét, és így lehetővé vált az azonos nemű párok jogi elismerése Olaszországban.

Az említett törvényhez vezető folyamatban mind az olasz Alkotmánybíróság, mind a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága jelentős szerepet játszott. Habár az Alkotmánybíróság többször is elismerte, hogy az azonos nemű párok kapcsolatát jogi elismerésben kell részesíteni, az elismerés formáját a jogalkotó alakíthatta ki. A strasbourgi bíróság pedig Oliari és mások kontra Olaszország döntésében erősítette meg, hogy az Emberi Jogok Európai Egyezményének 8. cikkéből, vagyis a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogából következően pozitív kötelezettsége van az államnak az azonos nemű párok elismerésére. Az előadás e két bíróság döntésein keresztül mutatja be, hogy hogyan alakult ki az olasz bejegyzett élettársi kapcsolat jogintézménye.

Decmann Bertalan: Menekültek, bevándorlók befogadásával kapcsolatos fogalmak tisztázása

A kétezer tízes évek második felében történő migrációs válság során az Európába érkező, hazájukat elhagyni kényszerülő emberek jelentős tömege változásokat hozott az Európai Unió, illetve annak tagállamai életébe. A menekültek érkezése, befogadása és védelme Európa tagállamai számára ugyan nem volt ismeretlen, viszont a rövid idő alatt az érkezők sokasága a tagállamokat, illetve az Európai Unió közös menekültügyi rendszerét felkészületlenül érte. A 2015-ben tetőző, majd azt követően fokozatosan csökkenő Európába érkező személyek áradata - mely napjainkban továbbra is tart - a regnáló kormányokat döntés elé kényszerítette. Mi tévők legyenek az országukba érkező menedéket kérőkkel? A tagállamok által adott válaszok eltérők voltak, melyek bemutatása jelenleg nem céloz, sokkal inkább azon fogalmak, folyamatok bemutatása, tisztázása, melyek a menekültekkel, migrációval kapcsolatos diskurzusban megjelentek, megjelennek. A teljesség igénye nélkül olyan, az EU-s szakpolitikák, a különböző kormányzatok által és tudományos felületeken használt fogalmak, mint az integráció, dezintegráció, akkulturáció, inklúzió, exklúzió vagy éppen az asszimiláció. Ezen fogalmak folyamatokat, politikák irányvonalait is jelenthetik, de szolgálhatnak ugyan csak programok, projektek eredményességének mutatóiként is. Mennyire jelentik egy folyamat különböző részeit, és melyiket mikor és mire használják? Előadásomban elsősorban a fent említett fogalmak tisztázását tartom a fontosnak, hiszen ezek pontos ismerete a bevándorlókról, menedékkérőkről, menekültekről és az ő integrációjukról szóló kutatásokban, tanulmányokban, diskurzusban elkerülhetetlen.

Tátrai Annamária: Unit nonresponse előrejelzése

Kutatásunk célja az volt, hogy longitudinális kutatások második hullámában a teljes válaszmegtagadásra (unit nonresponse) vonatkozó előrejelző modellt fejlesszünk. A panelkutatások során általános tendencia, hogy a kutatások második hullámában a legnagyobb és az adatvesztés szempontjából leginkább kritikus a paneltagok válaszmegtagadása. Éppen ezért a második hullámra vonatkozó előrejelző modellt fejlesztettünk, a Németországban megvalósított 12.000 fős kiinduló mintájú Pairfam kutatás adatait használva. Közel 1500 változó előrejelző hatását teszteltük esélyhányadosok segítségével, majd a legjobban magyarázó változókat többváltozós modellekbe építve igyekeztünk előrejelző modellt felállítani. A rendelkezésünkre álló adatok felén az algoritmus „tanult” (training set), míg a másik felén teszteltük a felállított előrejelző modellt (test set). Három modellt teszteltünk, logisztikus regressziót, mboost metódust és random forest eljárást. A három modell közül a random forest modell volt a leginkább megbízható. Az ROC görbe alatti terület aránya 59%, a modell az esetek 69%-át helyesen klasszifikálta. A kétváltozós kapcsolatokat vizsgálva különösen izgalmas eredmények mutatkoztak a „nem tudom” illetve a „válaszmegtagadó” opciók együttes és külön-külön futtatott elemzésekor. Bizonyos változók esetén a „válaszmegtagadó” kategória önmagában jobban jelzett előre, mint a „nem tudja” és válaszmegtagadás együttes

kezelése. A szenzitív kérdések esetében gyakori volt azonban, hogy a „nem tudom” válaszokat válaszmegtagadásként kezelve erősebb kapcsolat látható. Bár a kérdőív számos igen érzékeny kérdést tartalmaz, az egyik legerősebb előrejelző mégis egy kevésbé szenzitív kérdés volt: „mennyire elégedett az életével és karrierjével általában”. E változó mindhárom többváltozós modellben önálló erővel bent maradt.

Stefkovics Ádám: Kísérletezz a kérdőíveiddel!

Kísérleteztek már veled? Elképzelhető, hogy nem is tudtál róla, csak részt vettél egy kérdőíves kutatásban. A módszertankutatók évtizedek óta használnak kísérleti módszereket annak érdekében, hogy minél jobb kérdőívezési technikákat fejlesszenek ki. Igaz, nem laboratóriumi körülményekre kell gondolni. Az ún. population based survey-kísérletekben a kérdőívet kitöltőket véletlenszerűen kísérleti csoportokba rendelik, ahol különböző „kezeléseket” kapnak. Ez alatt azt kell érteni, hogy míg az egyik csoport egyik kérdésében a „bevándorló” szó szerepel, a másik csoportban a „migráns”. Vagy az egyik csoport kicsit más sorrendben kapja meg a kérdéseket, esetleg picit más vizuális designban stb.. A cél: feltárni, hogy ezeknek az apró döntéseknek, amelyeket kutatóként mind meghozunk egy kérdőív írásakor milyen hatása van az adatminőségre. A kísérleti design lehetővé teszi, hogy tiszta ok-okozati különbségeket vizsgáljunk, hiszen a kísérleti csoportok csak a kezelés szempontjából különböznek. Az eredmények ráadásul általánosíthatóak a célpopulációra. Az olyan komoly kutatások kérdőívei, mint a European Social Survey már régóta ilyen evidence-based alapon készülnek. Az előadásban a karon készült módszertani kísérleteken keresztül mutatom be, hogy mi mire használjuk a survey-kísérleteket és mire jó még ez a módszer. Az előadást ajánlom mindenkinek, aki írt már valaha kérdőívet vagy tervez írni és kíváncsi milyen professzionálisan, nem ízlés, hanem kísérleti adatok alapján tenni azt.

Barna Orsolya: Az isztambuli kutya mint antropológus

A 19. századi útirajz szerzők körében legalább egy-két oldalt volt szokás szentelni a több évszázados múltra visszatekintő konstantinápolyi utcai kutyák közösségének. A sajtóban és visszaemlékezésekben a kutyákat önálló társadalomként írják le, mely saját életstílussal és társadalm szerkezettel rendelkezik, önszabályozó módon integrálódva a nagyváros életébe. Amikor az ifjútörökök hatalomra kerültek, szekuláris intézkedéseik mellett az ikonikus kóbor kutyáktól is igyekeztek megtisztítani a várost, mivel szemükben a keleti elmaradottságot és civilizálatlan életet szimbolizálták. Az 1910-es nagy kutyamészárlásként elhíresült akció nemcsak a lakosság körében keltett visszatetszést, de még a korabeli magyar sajtó is rendszeresen cikkezett a kutyák helyzetéről.

De a kutyák – a túlélők – maradtak. Az isztambuli lakosság az évszázadok során sajátos viszonyt alakított ki az utcai állatokkal, akik a mai napig a városi élet integráns részét képezik. Hogyan változtak a 21. században az együttélés, a gondoskodás formái? Van-e hely a nem-emberi városiak számára? És van-e helyük a társadalomtudományban? A kulturális antropológus hosszú időn át kizárólag az embert tekintette vizsgálat tárgyának, a kultúra kizárólagos hordozójának. Mit tanulhat az antropológus az alkalmi társként hozzá szegődő négylábú idegenvezetőtől, vagy épp túrapartnerőtől? Előadásomban egy friss terepmunka tapasztalatait osztom meg, melynek során az utcai kutyák társadalmi kapcsolatait igyekszem feltárni.

Támogató

A Társadalomtudomány vs. Nagyvilág c. program az EFOP-3.6.3.-VEKOP-16-2017-00007 "Tehetségből fiatal kutató – A kutatói életpályát támogató tevékenységek a felsőoktatásban" támogatásával valósul meg.

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFECTETÉS A JÖVŐBE

SZÉCHENYI 2020